
Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

УДК 336.27:34

DOI 10.33244/2617-4154.2(23).2026.11-20

А. В. Гарбінська-Руденко,

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри фінансового та податкового права,
Державний податковий університет*

A. V. Harbinska-Rudenko,

*PhD / candidate of law sciences, associate professor,
associate professor of the Department of Financial and Tax Law,
State Tax University
email: prokyror.irpin@i.ua*

ORCID 0000-0002-0971-1234;

А. С. Вербіцький,

*здобувач вищої освіти,
Державний податковий університет*

A. S. Verbitskyi,

*first (bachelor's) level student of higher education,
State Tax University*

email: andriy.verb.2020@gmail.com

ORCID 0009-0006-6031-3473

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ БОРГОВОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

LEGAL REGULATION OF PUBLIC DEBT POLICZ UNDER CONDITIONS OF ECONOMIC INSTABILITY

У статті досліджуються правові аспекти управління державним боргом України в умовах економічної нестабільності та безпекових викликів. Державний борг розглядається як комплексний фінансово-правовий інститут, що формує зобов'язання держави перед внутрішніми та зовнішніми кредиторами, визначає межі її економічної

Ця робота ліцензується відповідно до [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

© Гарбінська-Руденко А. В., Вербіцький А. С., 2026

свободи та впливає на політичні рішення. Обґрунтовано, що ефективне управління боргом є ключовим елементом забезпечення макрофінансової стабільності та довіри до держави на міжнародній арені.

Особливу увагу приділено багатовимірності боргової політики, яка охоплює економічний, політичний, соціальний та оборонний виміри. Показано, що боргові ризики мають гібридний характер, адже фінансові інструменти часто супроводжуються політичними умовами, що посилює їхній вплив на державну стійкість. У роботі окреслено ключові проблеми правового регулювання боргових відносин, зокрема правові колізії, відставання законодавства від динамічних глобальних процесів, а також недостатній рівень координації між органами державної влади. Визначено основні причини загострення боргової проблематики: повномасштабна війна, окупація територій, економічна нестабільність і залежність від зовнішніх кредиторів. Обґрунтовано, що аналіз боргової політики потребує врахування багатьох взаємопов'язаних вимірів, які разом визначають рівень фінансової стійкості та національної безпеки з урахуванням взаємодії фінансових, правових і безпекових чинників.

У висновках запропоновано напрями вдосконалення боргової політики, зокрема оновлення законодавчої бази з урахуванням міжнародних стандартів, посилення інституційної спроможності та міжвідомчої координації, диверсифікацію джерел фінансування, впровадження цифрових та інноваційних інструментів управління боргом, а також забезпечення балансу між виконанням боргових зобов'язань і соціальною відповідальністю держави. Обґрунтовано, що боргова політика має розглядатися не лише як економічний механізм, а і як стратегічний інструмент зміцнення фінансової стійкості та національної безпеки України.

Ключові слова: державний бюджет, державний борг, боргова політика, управління державним боргом, фінансова стійкість, національна безпека, бюджетний дефіцит, міжнародні фінансові організації.

The article examines the legal aspects of public debt management in Ukraine under conditions of economic instability and security challenges. Public debt is considered as a complex financial and legal institution that forms the state's obligations to both domestic and external creditors, defines the limits of its economic freedom, and influences political decision-making. It is substantiated that effective debt management is a key element in ensuring macro-financial stability and maintaining the state's credibility in the international arena.

Particular attention is paid to the multidimensional nature of debt policy, which encompasses economic, political, social, and defense dimensions. It is demonstrated that debt-related risks are hybrid in nature, as financial instruments are often accompanied by political conditions, thereby increasing their impact on state resilience. The paper outlines the key problems of legal regulation of debt relations, including legal conflicts, the lag of legislation behind dynamic global processes, and the insufficient level of coordination among public authorities. The main causes of the aggravation of debt-related issues are identified as the full-scale war, occupation of territories, economic instability, and dependence on external creditors. It is argued that the analysis of debt policy requires consideration of multiple

Гарбінська-Руденко А. В., Вербіцький А. С. Правове регулювання державної боргової політики в умовах економічної нестабільності

interrelated dimensions, which together determine the level of financial stability and national security, taking into account the interaction of financial, legal, and security factors.

The conclusions propose directions for improving debt policy, including updating the legislative framework in line with international standards, strengthening institutional capacity and interagency coordination, diversifying sources of financing, introducing digital and innovative debt management instruments, and ensuring a balance between debt servicing and the state's social responsibility. It is substantiated that debt policy should be viewed not only as an economic mechanism but also as a strategic instrument for strengthening the financial stability and national security of Ukraine.

Keywords: *state budget, public debt, debt policy, public debt management, financial stability, national security, budget deficit, international financial organizations.*

Постановка проблеми. Управління державним боргом в Україні є однією з найскладніших проблем фінансової політики, адже зростання внутрішніх і зовнішніх запозичень посилює навантаження на бюджет, обмежує фінансування соціальних програм, інвестицій та оборони, а боргова політика визначає рівень економічної стабільності, довіру кредиторів та інвестиційну привабливість країни. Чинне правове регулювання не враховує новітніх фінансових інструментів, що породжує колізії та ризики, а відсутність належної координації між органами влади призводить до хаотичних запозичень і зростання боргового навантаження. Важливим є і міжнародний аспект, оскільки кредити МВФ, Світового банку та інших організацій супроводжуються умовами, які впливають на внутрішню політику та посилюють залежність від зовнішніх кредиторів, що перетворює управління боргом на комплексне завдання з економічним, правовим, політичним та соціальним виміром.

Крім економічних і правових аспектів, управління державним боргом має ще й соціальний вимір. Зростання боргового навантаження часто призводить до скорочення фінансування соціальних програм, що безпосередньо впливає на рівень життя населення, доступність освіти, медицини та соціального захисту. Це породжує ризик соціальної напруги та зниження довіри громадян до державних інституцій. Водночас ефективна боргова політика може стати інструментом стабілізації та розвитку, якщо вона спрямована на підтримку інвестицій у стратегічні галузі та створення умов для економічного зростання.

Не менш важливим є питання прозорості та підзвітності у сфері боргової політики. Відсутність чіткої комунікації між урядом і суспільством щодо умов запозичень, їхньої мети та наслідків формує недовіру й підозри в корупційних ризиках. Тому вагомим є запровадження сучасних механізмів моніторингу та контролю, а також активне залучення громадськості до обговорення боргової стратегії. Це дасть змогу не лише підвищити ефективність управління боргом, а й зміцнити демократичні засади фінансової політики держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фінансово-правові аспекти управління державним боргом досліджувалися в працях українських і зарубіжних авторів. Так, Ю. А. Гайбура аналізує сучасні тенденції формування й обслуговування державного боргу України, наголошуючи на його багатовимірному впливі на економічну стабільність

і політичну незалежність [1, с. 45]. О. Л. Шелест та О. О. Сидоренко [2, с. 827] розглядають борг як ключовий чинник економічної безпеки та пропонують напрями оптимізації витрат на його обслуговування в умовах воєнної економіки. Г. І. Самусь, О. В. Циганенко, досліджуючи природу та сучасні тенденції державного боргу України, наголошують на його багатовимірному впливі на фінансову систему й економічну безпеку [3, с. 19]. Н. Ткачук, В. Ярощук та А. Палига аналізують ризики формування боргу в умовах військової агресії та його роль у забезпеченні фінансової стійкості держави [4, с. 217]. М. Разінкова пропонує дорожню карту управління зовнішнім боргом у воєнний час, акцентуючи на правових та інституційних аспектах [5, с. 402].

Узагальнюючи наукові підходи, варто зазначити, що дослідники сходяться на думці про багатовимірний характер державного боргу України. Він впливає не лише на фінансову систему, а й на економічну безпеку та політичну незалежність держави. У працях українських і зарубіжних авторів підкреслюється, що боргова політика має стратегічне значення в умовах воєнної економіки, адже від її ефективності залежить здатність держави забезпечувати соціальні програми, оборону та інвестиційний розвиток. Особливу увагу приділено ризикам, які виникають у процесі формування боргу під час військової агресії, та потребі в оптимізації витрат на його обслуговування.

Водночас у сучасних дослідженнях наголошується на важливості правових та інституційних аспектів управління боргом. Автори пропонують створення дорожніх карт і комплексних стратегій, які враховують міжнародні зобов'язання України перед кредиторами, а також потребу в прозорості та координації між органами влади. Так, управління державним боргом розглядається як багатогранне завдання, що потребує поєднання економічних, правових і політичних інструментів для забезпечення фінансової стійкості та довгострокового розвитку країни.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на широку представленість цієї проблематики в сучасних дослідженнях, науковці здебільшого акцентують увагу на економічних наслідках боргової залежності, тоді як правові аспекти також потребують належної наукової уваги.

Формулювання цілей статті (постановка завдання) полягає в комплексному дослідженні правових аспектів боргової політики України та їх впливу на виконання державою своїх основних завдань у сфері економіки, політики, соціальної стабільності й обороноздатності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як зазначає Ю. А. Гайбура, державний борг у сучасних умовах воєнної економіки є не лише економічним показником, що відображає рівень запозичень країни, а й комплексним фінансово-правовим інститутом, який визначає стратегічні можливості держави [1, с. 46]. Він формує обов'язки України перед внутрішніми та зовнішніми кредиторами, окреслює межі її економічної свободи та безпосередньо впливає на ухвалення політичних рішень. Автор підкреслює, що кожне запозичення має правову природу, адже оформлюється у формі договорів, угод чи державних гарантій, які закріплюють права та обов'язки сторін.

Саме тому боргова політика не може розглядатися як суто технічний інструмент фінансування бюджетного дефіциту – вона є складним правовим і економічним механізмом, що визначає рівень фінансової стійкості, соціальної довіри та політичної

незалежності держави. У сучасних умовах війни та економічної нестабільності цей механізм набуває особливого значення, адже від ефективності управління боргом залежить здатність держави виконувати свої ключові завдання у сфері оборони, соціального захисту та розвитку.

Зовнішні запозичення часто супроводжуються умовами, які держава повинна виконувати, що може стосуватися бюджетної дисципліни, реформування окремих секторів чи навіть соціальної політики. Внутрішні запозичення формують зобов'язання перед громадянами та бізнесом, що також накладає правові обмеження на діяльність уряду. Так, державний борг є багатогранним інститутом, який поєднує економічні та правові аспекти й визначає рівень фінансової стійкості країни.

На нашу думку, важливість державного боргу полягає саме в його здатності впливати на стратегічні напрями розвитку країни. Він не лише визначає фінансові можливості уряду, а й формує довіру суспільства та міжнародних партнерів до держави. Тому боргова політика має розглядатися як інтегрований інструмент, що поєднує економічні, правові та політичні аспекти. Лише за умови комплексного підходу можна досягти балансу між фінансовою стабільністю, соціальною відповідальністю та збереженням політичної незалежності.

Перехід від розуміння державного боргу як фінансово-правового інституту до його практичного впливу на суспільство показує, що боргова політика має багатовимірний характер і охоплює різні сфери функціонування держави. Вона не обмежується лише економічними показниками, а формує комплексний вплив на політичну автономію, соціальну стабільність та обороноздатність країни. Саме тому аналіз боргової політики потребує врахування кількох взаємопов'язаних вимірів, які разом визначають рівень фінансової стійкості та національної безпеки. Ці виміри можна окреслити так:

1. Економічний вимір – витрати на обслуговування боргу постійно зростають, що створює додаткове навантаження на бюджет і зменшує можливості фінансування розвитку; ризик дефолту залишається реальною загрозою для макроекономічної стабільності; інвестиційна привабливість країни знижується в разі надмірної боргової залежності.

2. Політичний вимір – залежність від зовнішніх кредиторів означає, що держава змушена враховувати їхні умови під час ухвалення рішень; обмеження суверенітету проявляється в потребі погоджувати внутрішню політику з вимогами міжнародних фінансових організацій.

3. Соціальний вимір – скорочення соціальних програм є прямим наслідком зростання боргового навантаження; зниження довіри громадян до державних інституцій відбувається через відчуття нестабільності та невиконання соціальних зобов'язань.

4. Оборонний вимір – обмеження фінансування сектору безпеки та оборони зменшує можливості держави забезпечувати власну обороноздатність, що особливо небезпечно в умовах зовнішніх викликів.

Усі ці складові взаємодіють між собою, створюючи складну систему ризиків і викликів, які потребують комплексного правового та організаційного врегулювання. Саме багатовимірність боргової політики робить її ключовим чинником, що визначає не лише економічну стабільність, а й політичну незалежність та соціальну довіру, забезпечуючи

перехід до подальшого аналізу правового регулювання та інституційних механізмів управління державним боргом.

Після окреслення багатовимірного характеру боргової політики стає очевидним, що її наслідки виходять далеко за межі економічних показників і охоплюють політичну, соціальну й оборонну сфери. Така комплексність вимагає не лише аналітичного осмислення, а й чіткого правового врегулювання, адже саме нормативна база визначає межі допустимих запозичень, порядок їхнього обслуговування та відповідальність держави перед кредиторами. Наступним кроком у дослідженні є розгляд правового регулювання боргової політики в Україні, що охоплює Конституцію, Бюджетний кодекс та спеціальні закони, які формують основу для системного управління державним боргом.

Першим фундаментальним джерелом правового регулювання є Конституція України (1996 р.) [2], яка в ч. 4 ст. 85 визначає, що лише Верховна Рада України затверджує Державний бюджет та контролює його виконання, виключно законами України встановлюються засади утворення й погашення державного внутрішнього та зовнішнього боргу.

Крім того, Конституція України закладає основу для формування системи правового регулювання державного боргу, яка має бути деталізована у спеціальних законах та нормативних актах. Такий підхід забезпечує баланс між законодавчою та виконавчою гілками влади: парламент визначає загальні правила та принципи, а уряд реалізує їх у практичній площині, здійснюючи запозичення та управління борговими зобов'язаннями. Це створює вагомі умови для прозорості та підзвітності, а також дає змогу узгоджувати боргову політику з іншими напрямками фінансової та економічної стратегії держави.

Другим ключовим актом є Бюджетний кодекс України (Закон від 8 липня 2010 р. № 2456-VI) [3], який у ч. 20 ст. 2 дає визначення державного боргу як загальної суми боргових зобов'язань держави з повернення отриманих і непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату. У ст. 16 цього Кодексу регламентується порядок здійснення державних запозичень, їхнє обслуговування та погашення, а також встановлення відповідальності за порушення бюджетного законодавства.

Попри наявність нормативної бази, управління державним боргом України в умовах воєнного стану стикається з низкою системних проблем, що значно ускладнюють ефективність боргової політики. Серед них – правові колізії між окремими законами, відсутність узгодженості між положеннями Конституції та Бюджетного кодексу, дублювання норм у спеціальних актах, що створює правову невизначеність і ускладнює практичне застосування норм. Як зазначає К. О. Дідківська [8, с. 371], воєнні дії суттєво вплинули на економічну ситуацію, спричинивши падіння ВВП, зниження податкових надходжень та різке зростання державних видатків. У таких умовах особливо актуальним стає питання збалансування державних фінансів, уникнення надмірного зростання боргу та забезпечення фінансової дисципліни. Авторка підкреслює, що фіскальна політика має не лише забезпечувати фінансування оборонних потреб, а й підтримувати економіку, соціальний захист населення та стійкість державних фінансів [8, с. 372]. Це свідчить про потребу в гармонізації правових норм із сучасними викликами та міжнародними стандартами, адже лише комплексний підхід дасть змогу забезпечити фінансову стійкість і виконання державою своїх ключових завдань.

Причини загострення боргової проблематики в Україні мають комплексний характер. Насамперед це повномасштабна війна, яка спричинила різке зростання потреб у фінансуванні оборонного сектору та соціальної підтримки населення. Окупація частини територій призвела до втрати значної частини економічного потенціалу, зменшення податкових надходжень та зростання дефіциту бюджету. Водночас залучення зовнішніх кредитів для покриття дефіциту посилюють залежність від міжнародних фінансових організацій і створюють додаткові правові та політичні обмеження. Як зазначає О. В. Кравченко, в умовах воєнного часу Україна стикається з безпрецедентними викликами у сфері державного боргу, зокрема з високим рівнем зовнішніх та внутрішніх зобов'язань. Автор підкреслює, що надмірне накопичення боргу може призвести до боргової кризи, а тому особливо важливим є удосконалення інституційних засад боргової політики, підвищення рівня її координації з іншими складовими фінансової політики та диверсифікація джерел фінансування [9]. Це дасть змогу мінімізувати ризики та забезпечити фінансову стійкість держави навіть у періоди політичної нестабільності й економічних потрясінь.

Національна нормативна база створює відповідний каркас для управління державним боргом, проте її фрагментарність і відставання від сучасних викликів не дають змогу забезпечити належну ефективність боргової політики. Саме ці недоліки актуалізують потребу в зверненні до міжнародних стандартів, які вже довели свою дієвість у практиці країн Європейського Союзу та міжнародних фінансових організацій. Перехід до їхнього аналізу дає нагоду не лише окреслити орієнтири для модернізації українського законодавства, а й визначити конкретні інструменти гармонізації внутрішньої боргової політики з глобальними вимогами фінансової стабільності.

Важливим орієнтиром для України є Маастрихтські критерії Європейського Союзу, закріплені в Договорі про Європейський Союз Маастрихтським договором 1992 р., стаття 126 [10], які встановлюють граничні показники боргової політики: дефіцит державного бюджету не більше ніж 3 % від ВВП, а державний борг – не більше ніж 60 % від ВВП. Ці критерії є базою для фінансової стабільності країн-членів ЄС і визначають рамки, до яких має прагнути Україна в процесі євроінтеграції.

Другим важливим блоком є принципи прозорості, звітності та risk-based управління, які закріплені в Керівних принципах управління державним боргом МВФ та Світового банку Guidelines for Public Debt Management, 2001, оновлені 2014 р. [11]. Прозорість означає відкритість інформації про боргові зобов'язання, звітність – регулярне інформування суспільства та кредиторів про стан боргу, а risk-based управління – оцінювання та прогнозування боргових ризиків перед кожним новим запозиченням.

Третім елементом є практика міжнародних фінансових організацій – МВФ та Світового банку. Україна є членом МВФ з 1992 року, і саме програми Фонду визначають ключові параметри макроекономічної стабільності та боргової політики (Articles of Agreement of the International Monetary Fund, 1944, статті IV–V) [12]. Світовий банк, другий за обсягами кредитор України, фінансує інституційні та структурні реформи, а також довгострокові інвестиційні проекти (Articles of Agreement of the International Bank for Reconstruction and Development, 1944, стаття I) [13]. Станом на 2026 рік портфель

чинних проєктів Світового банку для України складається із 18 проєктів загальним обсягом понад 29 млрд доларів США [14].

Узагальнюючи наведений матеріал, можна стверджувати, що правове регулювання управління державним боргом в Україні має багаторівневу структуру, де фундаментальну роль відіграє Конституція України. Вона визначає ключові повноваження Верховної Ради України щодо затвердження бюджету та встановлення засад формування і погашення боргу, що забезпечує верховенство права та прозорість у сфері фінансової політики. Бюджетний кодекс України деталізує ці положення, надаючи визначення державного боргу та встановлюючи порядок його обслуговування, що створює відповідний правовий каркас для практичної реалізації боргової політики.

Водночас сучасні виклики, зокрема військовий стан, виявили низку системних проблем у правовому регулюванні. Колізії між окремими законами, дублювання норм та відсутність узгодженості між Конституцією України і Бюджетним кодексом України ускладнюють ефективне управління боргом. Економічні наслідки війни – падіння ВВП, зниження податкових надходжень і зростання видатків – посилюють боргове навантаження, що потребує гармонізації правових норм із сучасними умовами та міжнародними стандартами. У цьому контексті особливо важливим є забезпечення фінансової дисципліни та збалансованості державних фінансів.

Виходом із ситуації може стати адаптація українського законодавства до міжнародних практик і стандартів. Маастрихтські критерії ЄС, принципи прозорості та risk-based управління, закріплені в документах МВФ та Світового банку, формують орієнтири для модернізації боргової політики України. Їхнє впровадження дасть змогу не лише знизити ризики боргової кризи, а й забезпечити довгострокову фінансову стійкість, що є критично важливим для країни в умовах воєнних викликів і процесу євроінтеграції.

Висновки. Управління державним боргом в умовах економічної нестабільності є багатовимірним завданням, що охоплює економічні, правові, політичні та соціальні аспекти. Аналіз показав, що чинна нормативна база створює лише каркас для регулювання боргових відносин, але її фрагментарність, правові колізії та відставання від сучасних міжнародних стандартів не дають змогу забезпечити належну ефективність. Повномасштабна війна, окупація частини територій та зростання бюджетного дефіциту ще більше загострюють проблему, посилюючи залежність від зовнішніх кредиторів та обмежуючи економічну автономію держави.

Для покращення ситуації потрібно реалізувати низку практичних кроків. По-перше, варто провести системне оновлення законодавства у сфері боргової політики, усунувши дублювання та суперечності між Конституцією України, Бюджетним кодексом України та спеціальними законами. По-друге, треба запровадити механізми прозорості та регулярної звітності щодо стану державного боргу, що підвищить довіру громадян та міжнародних партнерів. По-третє, важливим є створення єдиного координаційного органу або посилення ролі Міністерства фінансів України в питаннях управління боргом, щоб уникнути хаотичних запозичень і забезпечити узгодженість рішень. По-четверте, потрібно впроваджувати сучасні інструменти risk-based управління, які дадуть нагоду прогнозувати боргові ризики та мінімізувати ймовірність дефолту.

Нарешті, стратегічним напрямом має стати поступове зменшення частки зовнішніх запозичень за допомогою розвитку внутрішнього ринку державних цінних паперів, що дасть змогу знизити залежність від міжнародних кредиторів і посилити фінансову стійкість держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гайбура Ю. А. Управління державним боргом України: стан і перспективи. *Фінанси України*. 2023. № 4. С. 45–58. DOI 10.37406/2706-9052-2024-1.12
2. Шелест О. Л., Сидоренко О. О. Державний борг України: стан та управління на сучасному етапі. *Економіка і суспільство*. 2018. Випуск 18. С. 827–835. DOI : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-18-115>
3. Tsyhanenko, O., Samus, H., Medvid, A. The state budget of Ukraine: Diagnostics in the context of martial law. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series «Economics»*. 2023. Vol. 10, № 1. Pp. 19–28. DOI : <https://doi.org/10.52566/msu-econ3.2023.58>
4. Tkachuk, N., Yaroshchuk, V., Palyha, A. Ukraine's public debt: current status and risks of formation. *Financial and credit systems: prospects for development*. 2025. № 4 (19). Pp. 217–228. DOI : <https://doi.org/10.26565/2786-4995-2025-4-18>
5. Razinkova, M. Foreign public debt of ukraine at the current stage: management roadmap. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*. 2024. № 1. Pp. 402–408. DOI 10.36887/2415-8453-2024-1-68
6. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
7. Бюджетний кодекс України : Закон України від 8 липня 2010 року № 2456-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
8. Дідківська К. О. Фіскальна політика України в умовах воєнного стану. *Фінансові механізми забезпечення відновлення економіки України в сучасних умовах* : II Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених. Ірпінь : Державний податковий університет, 2022. С. 371–373. URL : <https://surl.li/yllsav>
9. Кравченко О. В. Управління державним боргом: стан та перспективи. *Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аудиту, оподаткування та аналізу в умовах міжнародної інтеграції* : матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Херсон – м. Хмельницький, 20 листопада 2024. URL : <https://surl.li/wckeKa>
10. IMF & World Bank. *Guidelines for Public Debt Management*. Washington, D.C., 2001. URL : <https://www.imf.org/external/pubs/ft/pdm/eng/guide/2014/index.htm>
11. International Monetary Fund. *Articles of Agreement*. Washington, D.C., 1944. URL : <https://www.imf.org/external/pubs/ft/aa/index.htm>

12. International Bank for Reconstruction and Development (World Bank). *Articles of Agreement*. Washington, D.C., 1944. URL : <https://www.worldbank.org/en/about/articles-of-agreement>

13. Міністерство фінансів України. Світовий банк. URL : <https://mof.gov.ua/uk/svitovij-bank>

Дата надходження 17.02.2026

Дата прийняття 27.02.2026

Дата рекомендації 28.05.2026

Дата публікації 30.06.2026